

Distriktet i Stockholm
Cecilia Arvidsson, 08-475 01 07

Stockholms kommun
Stadsledningskontoret
105 35 STOCKHOLM

Rek + mb

Föreläggande enligt 7 kap. 7 § arbetsmiljölagen

Ert org.nr 212000-0142
Arbetsställe Högalidsskolan
Besöksadress Folkskolegatan 13, Stockholm

STOCKHOLMS STAD
UTBILDNINGSNÄMNDEN

2010 -07- 06
Dnr. 09-222/1457

Beslut

Arbetsmiljöverket förelägger er vid vite av 1 000 000 kronor att **senast den 31 december 2013** ha vidtagit följande åtgärder vid ovanstående arbetsställe.

Ventilationen i salarna i A-flygeln

Ni ska se till att varje klassrum/sal i A-flygeln i Högalidsskolan är så ordnade och har sådana system för luftväxling och uppfångande av luftföroreningar som alstras i lokalerna, att luftkvaliteten i vistelsezonen är tillfredsställande. Uteluft ska tillföras lokalerna med sådan temperatur, mängd och på sådant sätt att drag och andra olägenheter (t ex luftföroreningar) undviks i vistelsezonen. Som drag räknas lufthastighet överstigande 0,2 m/s. Uteluftsmängden ska minst uppgå till 7 l/s och person som samtidigt förväntas vistas i lokalen. Till detta ska läggas en uteluftmängd på 0,35 l/s m² golvarea för övriga föroreningar.

Se 16, 17 och 19-20 §§ Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2009:2) om arbetsplatsens utformning.

Information

Arbetsgivaren ska, enligt 3 kap. 2 § första stycket arbetsmiljölagen, vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall. Trots att vi nu ger er viss tid att uppfylla våra krav har ni ändå kvar det fulla ansvaret för arbetstagarnas arbetsmiljö. Ert arbetsmiljöansvar gäller oavsett om Arbetsmiljöverket har fattat beslut mot er eller inte.

Skäl för beslutet

Den 19 mars 2009 inspekterade Arbetsmiljöverket ert arbetsställe och lade då märke till vissa brister i arbetsmiljön. I ett inspektionsmeddelande den 2 april 2009 beskrev vi bristerna. Ni fick också besked om våra krav för att avhjälpa bristerna.

I information via e-post, den 25 maj 2009 från lokalhandläggare Thomas Björk på Utbildningsförvaltningen och i rektors svar som inkom till Arbetsmiljöverket den 9 juni 2009, med anledning av krav på åtgärder i inspektionsmeddelandet är bristen som gäller ventilationen i A-flygeln ännu inte åtgärdad. Arbetsmiljöverket har också tagit del av Skolfastigheter i Stockholms AB (SISAB:s) utlåtande och åtgärder daterad den 10 juni 2009 med anledning av Arbetsmiljöverkets skrivelse den 2 april 2009.

Genom en skrivelse den 3 juli 2009 har ni fått möjlighet att yttra er i ärendet enligt 17 § förvaltningslagen. Ni har yttrat er och sagt att "processen som är politiskt beslutad tar lång tid". Detta innebär, enligt ert yttrande att skolan får klara sig med "nya" vädringsrutiner alt. tillfälliga ventilationsaggregat fram till dess att allt är klart med planerad ombyggnation av ventilationen.

Lokalhandläggare Thomas Björk har den 12 april 2010 via e-post informerat Arbetsmiljöverket om Utbildningsförvaltningens handläggning av ärendet. Enligt Thomas Björk kommer Utbildningsförvaltningsnämnden, fatta beslut i ärendet förmodligen i juni/juli 2010.

Arbetsmiljöverket har också den 20 april 2010 tagit del av information från SISAB gällande "Utredningsskedet" av planerad ombyggnad av ventilationen som SISAB har skickat till Utbildningsförvaltningen för beslut.

SISAB kommer ytterligare att utreda vad som kan göras för att förbättra luftväxlingen i de sexton salarna med självdrag före ombyggnationen. Utredningen kommer att genomföras via en ventilationsentreprenör som ska ta fram konkreta åtgärdsförslag. Om det handlar om att montera fler springventiler, extra vädringsfönster etc. får utredningen visa, enligt SISAB.

Ventilationen i salarna i A-flygeln

A-flygeln i Högalidsskolan innehåller sexton salar för klassrumsundervisning. Salarna har självdragventilation som har funnits sedan skolan byggdes. Salarna är utrustade med springventiler. Sal 212, i A-flygeln, har kompletterats med ytterligare springventiler för att uppnå en ökning av uteluftsflödena. I toaletterummen, som är belägna i korridoren utanför klassrummen, finns fläktstyrd frånluftsventilation.

Under 1980-talet har skolan tätats. Arbetstagarna har under en längre tid klagat på ventilationen i salarna.

Arbetsmiljöverket gör följande bedömning

Arbetsmiljöverket bedömer att ventilationen i salarna i A-flygeln är otillräcklig för skolverksamhet, trots att nya vädringsrutiner har införts under läsåret 2009/2010.

Arbetsmiljöverket anser därför att det finns skäl att förelägga er att åtgärda bristen. Föreläggandet bör förenas med ett vite som kan bestämmas till skäligt belopp 1 000 000 kronor.

Begäran om svar

När ni har uppfyllt kravet ska ni meddela Arbetsmiljöverket. Se 7 kap. 3 § arbetsmiljölagen. Vår beteckning på ärendet bör anges på meddelandet.

Information

Om ni bryter mot föreläggandet kan detta medföra att förvaltningsrätten, efter ansökan av Arbetsmiljöverket, dömer er att betala vitet.

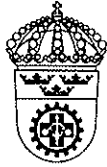
Hur man överklagar

Den som vill överklaga Arbetsmiljöverkets beslut ska skriva till Förvaltningsrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till Arbetsmiljöverket (adressuppgifter, se sidfot sidan 1).

Överklagandet ska ha kommit in till Arbetsmiljöverket inom tre veckor från den dag, då den som överklagar fick del av beslutet.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Hemligt telefonnummer behöver dock uppges endast om rätten begär det. Om klaganden är en juridisk person ska istället anges organisationens juridiska beteckning, organisationsnummer, postadress och namn och telefonnummer till en kontaktperson på företaget. Det ska framgå av överklagandet var den klagande kan nås för delgivning. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till förvaltningsrätten,
2. vilket beslut som överklagas med uppgift om Arbetsmiljöverkets ärendenummer samt dagen för beslutet,

3. vilken ändring i beslutet som begärs
4. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Om klaganden anlitar ett ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

De som har deltagit i beslutet

Ärendet har avgjorts av tillsynsdirektör Håkan Edén, i närvaro av jurist Lennart Adern, efter föredragning av arbetsmiljöinspektör Cecilia Arvidsson.

Håkan Edén

Cecilia Arvidsson

Kopia skickad till:

Sven-Erik Tunerholt, rektor Högalidsskolan
Folkskolegatan 13, 117 35 Stockholm

Catherine Couturier, skyddsombud Lärarnas Riksförbund Högalidsskolan
(adress som ovan)

Pelle Flygare, skyddsombud Lärarförbundet Högalidsskolan (adress som ovan)

Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB
Box 47311, 100 74 Stockholm

Utbildningsförvaltningen
Box 22049, 104 22 STOCKHOLM